

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Vávry a soudců JUDr. Stanislavy Illové a Mgr. Evy Mildeové ve věci

žalobce: **ČSAD Ostrava a.s.**, IČO 45192057
sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava
zastoupený advokátkou Mgr. Pavlou Běčákovou
sídlem Vítkovická 3083/1, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **STUDENT AGENCY k.s.**, IČO 25317075
sídlem nám. Svobody 86/17, 602 00 Brno
zastoupený advokátem JUDr. Zdeňkem Hrouzkem
sídlem Pražákova 1008/69, 639 00 Brno

o zaplacení částky 124 219 Kč s příslušenstvím,

o odvolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2016, č. j. 15 C 399/2014-167,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem uložil soud prvního stupně žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 70 531 Kč s 8,05 % úrokem z prodlení ročně od 11. 4. 2014 do zaplacení a náklady spojené s uplatněním pohledávky 1 200 Kč, to vše do 3 dnů od právní moci rozsudku (I. výrok). Žalovanému uložil povinnost nahradit žalobci náklady řízení ve výši 66 153,50 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (II. výrok).
2. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolání. Uvedl, že rozsudek soud prvního stupně je vnitřně rozporný, neboť soud nejdříve odvozuje vymáhanou pohledávku z titulu uzavřené smlouvy v režimu dosavadních právních předpisů, tj. zákona č. 513/1991 Sb. a zákona č. 40/1964 Sb., následně v odůvodnění rozhodnutí vychází z institutu bezdůvodného obohacení. Podle názoru žalovaného je třeba posoudit bezdůvodné obohacení, údajně vzniklé v březnu 2014, podle zákona č. 89/2012 Sb., a to ustanovení § 2991 a násl. Žalovaný má za to, že na jeho straně nedošlo k bezdůvodnému obohacení. Žalovaný hradí částku, kterou považuje za dostatečnou. Nesouhlasí s cenou účtovanou podle ceníku, neboť nebyl doložen důvod pro stanovení různých částek pro různě dlouhé spoje, tedy nutnost zvýšení této částky u dálkových spojů. Žalobce požaduje za užívání příjezdových a odjezdových stání na autobusových nádražích v Novém Jičíně a v Ostravě částku 118 Kč za jeden spoj a jeden bus bez DPH. Cena je stanovena rozdílně pro linky nad 100 km, tudíž je pro takové linky diskriminační. Veřejným zájmem je nejen podpora městských linek, ale i linek dálkových. Podle názoru žalovaného nejsou u dálkových linek poskytnuty obsahově jiné služby než u příměstských linek. Intervaly jízdních řádů příměstských linek jsou četnější, než je tomu u linek žalovaného. Počet cestujících příměstských linek je mnohem větší než počet cestujících žalovaného. V průběhu řízení před soudem prvního stupně nebylo

prokázáno, jaké služby žalovaný v daném období využíval. Žalobce spojuje platbu s užíváním čekárny, sociálního zázemí, informační kanceláře, dětského koutku, přičemž tyto služby žalovaný nevyužívá. Navíc jsou prostory autobusových nádraží veřejným prostranstvím ve smyslu ustanovení § 34 zákona o obcích. Autobusové nádraží sice není výslovně uvedeno ve výčtu dle citovaného paragrafu, splňuje však podmínku dalšího prostoru, jenž je přístupný každému a slouží obecnému užívání. Žalobci proto nevzniká nárok na vybírání dalších poplatků za užívání veřejného prostranství. Žalovaný má též za to, že příjezdová a odjezdová stání jsou veřejnou účelovou komunikací, spadající do režimu práva bezplatného užívání obvyklým způsobem a k obvyklým účelům, tj. podle ustanovení § 19 odst. 1 zák. č. 13/1997 Sb. Žalovaný je tak oprávněn užívat dané komunikace bezplatně, a to k odbavování cestujících. Pokud by soud dospěl k závěru, že žalobce má právo zpoplatnit prostory autobusového nádraží za užívání příjezdových a odjezdových stání, pak podle názoru žalovaného může být stanovena pouze jednotná cena pro všechny dopravce, bez ohledu na to, zda se jedná o spoje příměstské, dálkové nebo mezinárodní. Navíc žalovaný zdůraznil, že každé zpoplatnění užívání prostor nádraží se musí promítnout do ceny jízdného pro cestující. Mělo by být veřejným zájmem, aby poplatky nebo jejich výše, postrádající smysl, zbytečně nezatežovaly dopravce, který takové náklady promítá do cen jízdného. Žalovaný napadl odvoláním též výši náhrady nákladů řízení, neboť žalobce měl ve sporu úspěch jen částečný.

3. Žalobce ve vyjádření uvedl, že odvolání není důvodné, neboť žalovaný opakuje stejné námítky, uplatněné již v nalézacím řízení. Pokud žalovaný namítl, že mu svědčí právo bezplatného užívání příjezdových a odjezdových stání, když nádraží jsou veřejným prostranstvím podle zákona o obcích a současně veřejnou účelovou komunikací, pak se jedná o tvrzení, uplatněné v rozporu se zásadou koncentrace řízení. Autobusová nádraží nejsou neomezeně přístupná každému, ale v místech vjezdu jsou řádně označena dopravním značením zákazu vjezdu mimo vozidel s platným povolením ČSAD. Úplata po žalovaném není požadována za průjezd autobusovým nádražím, ale za užívání příjezdových a odjezdových stání a za komplex služeb s tím spojených. Ostatně i z chování samotného žalovaného je zřejmé, že tento právní názor nepovažuje za validní, když za užívání autobusových nádraží hradí platby v jím určené výši. Žalobce doplnil vyjádření v podání ze dne 18. 9. 2018, v němž odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. 32 Cdo 2437/2015. Nejvyšší soud zde vyslovil, že obvyklá cena za užívání autobusového nádraží odpovídá částce, kterou v daném místě a čase platili ostatní dopravci na základě uzavřených smluv, a která tedy odpovídá ceně, kterou by za obvyklých okolností, v případě uzavření smlouvy, platil i žalovaný, tzn. ceníkovou cenu. K otázce rozdílné ceny, stanovené pro autobusy různých rozměrů, Nejvyšší soud konstatoval, že potřebná data pro závěr, zda je rozdílnost cen v daném sektoru běžná a lze z ní tedy vycházet, jako z ceny obvyklé, může poskytnout srovnání s jinými autobusovými nádražními, obdobných parametrů, byť v jiných městech. Žalobce v řízení doložil, že ostatní provozovatelé dálkových linek hradili za užívání příjezdových a odjezdových stání částku 118 Kč bez DPH za spoj, tj. částku, která odpovídá ceníku žalobce. Stejně tak je aplikovatelný závěr ohledně posouzení rozdílnosti cen pro příměstské a dálkové linky, když žalobce doložil, že i ostatní provozovatelé autobusových nádraží ve svých cenících tyto rozdílné ceny zpravidla rozlišují a rozdílnost cen je v daném sektoru běžná. Rovněž tvrzení o rozsahu a kvalitě služeb, které se dostaly žalovanému v porovnání s ostatními dopravci, bylo v řízení prokázáno. Žalovanému byly poskytovány zcela shodné služby jako ostatním provozovatelům dálkových linek. Žalobce zdůraznil, že na rozdíl od věci, posuzované Nejvyšším soudem v citovaném rozsudku, pak žalovaný nikdy netvrdil, že by mu některé služby byly poskytovány vadně nebo nebyly poskytovány. Navrhl proto, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil.
4. Žalovaný v replice k tomuto vyjádření žalobce uvedl, že z citovaného rozhodnutí vyplývá, že mechanické převzetí ceníkových cen žalobce jako ceny obvyklé pro účely vyjádření peněžního ekvivalentu plnění neobstojí, neboť objem a kvalita služeb, k nimž se použita ceníková cena vztahuje, by se měla shodovat s objemem a kvalitou služeb, které byly žalovanému skutečně poskytnuty. Služby, které nebyly poskytovány v plném rozsahu, či vůbec, musí být z ocenění vyjmuty. Z uvedeného judikátu je zřejmé, že obvyklou cenu v místě a čase je třeba určit na základě

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Morávková.

prokázání tvrzení, že žalovaný skutečně všech služeb, zahrnutých v požadované ceně, využíval. Žalovaný ještě odkázal na svědeckou výpověď M.S. v řízení, vedeném pod sp. zn. 18 C 75/2017 před Městským soudem v Brně. Svědek uvedl, že hlavními službami, které žalobce dopravcům dálkových linek poskytuje, a ze kterých se požadovaná cena skládá, jsou zabezpečení odjezdového a příjezdového stání po určitou dobu, umístění jízdnic řádů, zavedení do infosystému, zabezpečení úklidu a údržby prostranství k bezpečnému odbavení a služby informační kanceláře. Ostatní služby jsou hodnoceny jako vedlejší, přičemž dopravce platí pouze za služby hlavní. Pokud žalobce tvrdí, že i vedlejší služby jsou zahrnuty do požadované ceny, pak je nutné je z obvyklé ceny vyjmout.

5. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno k tomu oprávněným subjektem (§ 201 o. s. ř.), směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř.), bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), v souladu s ustanovením § 212a odst. 1 o. s. ř. přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláním i nad rámec odvolacích námitek, a poté dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
6. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že se žalobce návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu ze dne 15. 5. 2014, doplněným v podání ze dne 17. 3. 2015, domáhal vydání rozhodnutí, jímž by soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 124 219 Kč s příslušenstvím. V návrhu uvedl, že dne 25. 11. 2010 byla mezi účastníky řízení uzavřena smlouva o užívání autobusového nádraží v Ostravě a Novém Jičíně ve znění dodatku ze dne 20. 9. 2011. Smlouva byla uzavřena na dobu určitou do 31. 12. 2011. Žalovaný však v užívání předmětných odjezdových a příjezdových stání pokračoval ve stejném rozsahu i po 31. 12. 2011. Žalobce je vlastníkem nemovitostí, na nichž se nachází autobusové nádraží v Novém Jičíně, u autobusového nádraží v Ostravě je vlastníkem nemovitostí společnost BUSINESS CENTRUM OSTRAVA, žalobce je oprávněným uživatelem nemovitosti na základě nájemní smlouvy, č. j. 64 V-1/2005, uzavřené s účinností od 1. 5. 2005 na dobu neurčitou. Žalovanému byla udělena licence pro provozování linky Krajským úřadem Olomouckého kraje. Žalovaný užívá autobusová nádraží žalobce, včetně souvisejících služeb (informační kancelář, vyvěšení jízdnic řádů, zajištění provozu čekárny a sociálního zázemí pro cestující žalovaného), avšak nehradí řádně za jejich užívání. Žalovaný není ničím nucen užívat právě autobusová nádraží žalobce. Žalobce nejprve požadoval plnění z titulu konkludentně uzavíraných smlouv, z nichž vyplývá závazek hradit za každý jednotlivý spoj cenu stanovenou ceníkem žalobce. Pro případ, že by soud nepřisvědčil této argumentaci, pak požadoval plnění z titulu bezdůvodného obohacení ve smyslu ustanovení § 2991 a násl. o. z., a to ve výši obvyklé ceny. Cena byla žalovanému vyúčtována fakturou č. FVNJ-812/2014 ve výši 124 219 Kč za užívání nádraží v březnu 2014 za celkový počet 870 spojů. Žalobce vzal v průběhu řízení žalobu částečně zpět co do částky 53 687,70 Kč, neboť žalovaný tuto částku dne 8. 4. 2014 a 13. 5. 2014 uhradil. Žalobce pro případ, že by soud dospěl k závěru, že ceníková cena není cenou obvyklou, pak navrhl důkaz znaleckým posudkem pro stanovení obvyklé ceny za užívání autobusových nádraží. Žalovaný ve vyjádření namítl, že smlouva, uzavřená mezi účastníky řízení dne 25. 11. 2010, zanikla uplynutím doby, tj. dnem 31. 12. 2011. Mezi účastníky řízení nedošlo k uzavření nové smlouvy; žalovaný neakceptoval cenu, která je stanovena rozdílně pro různé dopravce a délky linky v kilometrech. Žalovaný uhradil částku 53 687,70 Kč, kterou platí jiné dopravní společnosti za poskytování stejných služeb. Požadavek na úhradu částky 118 Kč na spoj při plánované cestě nad 100 km je diskriminační. Stanovení různých úhrad pro různé spoje nebylo podloženo prokazatelnými náklady na dálkové linky. Není jasné, z jakého důvodu je stanovena hranice 100 km, přičemž ujede-li spoj vzdálenost 99 km, hradí jen 51 Kč. Žalovaný též namítl, že v řízení nebylo prokázáno, jaké služby žalovaný v daném období využíval. Žalobce spojuje platbu s užíváním čekárny, sociálního zázemí, úschovny zavazadel, parkoviště pro cestující apod., žalovaný však tyto služby nevyužívá. Navíc se jedná o veřejnou účelovou komunikaci ve smyslu § 19 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., jejíž užívání je bezplatné. Prostory autobusových nádraží jsou pak veřejným prostranstvím podle § 34 zákona o obcích č. 128/2000 Sb. Jedná se o prostor, který je přístupný

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Morávková.

každému a slouží obecnému užívání, proto žalobci nevzniká nárok na zpoplatnění tohoto prostranství. Soud prvního stupně provedl dokazování sdělením obsahu účastníky navržených listinných důkazů, vyslechl svědka M.S., a rozhodl napadeným rozsudkem. V odůvodnění uvedl, že nárok žalobce je důvodný z titulu bezdůvodného obohacení. Žalovanému byl znám způsob výpočtu ceny, přičemž cena je určena za poskytování standardních služeb na terminále, přičemž žalobce je povinen zajistit komfort a bezpečné odbavení zákazníků dopravce. Cenotvorba patří do výlučné kompetence žalobce, smluvní volnost žalovaného je v možnosti cenu žalobce akceptovat a poskytnutou službu využít, nebo nikoliv. Soud proto považuje ceníkovou cenu 118 Kč za jeden spoj za cenu obvyklou v místě a čase. Žalobce v řízení doložil, že stejnou cenu platí na základě smluv jiní dopravci, obdobné ceny jsou stanoveny i vlastníky jiných nádraží, např. Praha Florenc, ÚAN Brno. V minulosti žalovaný tuto cenu respektoval, služby obou autobusových nádraží využíval. Námitky žalovaného, týkající se rozsahu, v jakém používá služby na předmětných nádražích, jsou bezpředmětné. Nelze provádět rozbor, v jakém rozsahu cestující využívají služby, které jsou k dispozici. O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. a zcela úspěšnému žalobci přiznal náklady řízení ve výši 66 153,50 Kč.

7. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění, učiněným soudem prvního stupně, tj. že žalobce je vlastníkem event. oprávněným nájemcem autobusových nádraží. Žalovaný užíval autobusová nádraží v Ostravě a v Novém Jičíně bez právního důvodu, když smlouva o užívání zanikla ke dni 31. 12. 2011. Nesporná je skutečnost, že žalobce v rozhodném období v březnu 2014 odbavil 870 spojů žalovaného. Sporná byla skutečnost, zda žalobci vznikla nárok na úhradu ceníkové ceny 118 Kč plus DPH za každý spoj.
8. Podle ustanovení § 2991 odst. 1 o. z, kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil. Podle odstavce 2, bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.
9. Podle ustanovení § 2999 odst. 1 o. z., není-li vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné, má ochuzený právo na peněžitou náhradu ve výši obvyklé ceny. Bylo-li plněno na základě neplatného nebo zrušeného právního jednání, právo na peněžitou náhradu však nevznikne v rozsahu, v jakém se to přičítá účelu pravidla vylučujícího platnost právního jednání.
10. Z komentářové literatury uveřejněné v ASPI se podává, že citované ustanovení navazuje na předchozí úpravu § 458 zák. č. 40/1964 Sb., dle něhož muselo být vydáno vše, co bylo nabyto bezdůvodným obohacením, a nebylo-li to dobře možné zejména proto, že obohacení spočívalo ve výkonech, musela být poskytnuta peněžité náhrada. Zůstává tedy zachována priorita vydání samotného předmětu bezdůvodného obohacení (naturální restituce) i povinnost poskytnout náhradní plnění v penězích, není-li dobře možné vydat přímo předmět bezdůvodného obohacení (např. obohacení spočívalo ve výkonech, došlo ke zničení, spotřebování, zcizení nebo ztrátě předmětu bezdůvodného obohacení), aby tak byl odčerpáním neoprávněně nabytých hodnot v zásadě obnoven předešlý stav. Přestože je navazujícími ustanoveními základní povinnost stanovená § 2999 odst. 1 poněkud modifikována v závislosti na okolnostech konkrétní situace, lze říci, že i nadále by mělo být výchozí pro stanovení, co je obohacený povinen vydat ochuzenému, to co nabyl, nehledě na újmu utrpěnou ochuzeným. Dosavadní úprava sice výslovně nestanovila, jakým způsobem má být určena výše peněžité náhrady, nicméně kritérium obvyklé ceny bylo dovozováno výkladem jako optimální, což zjevně našlo odraz i ve znění zákona. Při stanovení výše peněžité náhrady přitom bude i nadále třeba mít na zřeteli základní zásadu vyplývající z § 2991, dle níž je obohacený povinen vydat ochuzenému, oč se obohatil, tedy oč se rozrostla jeho majetková sféra. Není proto rozhodující majetkový úbytek na straně ochuzeného, ale prostřednictvím obvyklé ceny vyčíslený přírůstek aktiv nebo úbytek pasiv na straně obohaceného.

11. Pokud jde o určení výše obvyklé ceny za užívání nádraží, ztotožnil v této věci soud prvního stupně obvyklou cenu s cenou stanovenou žalobcem v ceníku.
12. Podle ustanovení § 2 odst. 6 zák. č. 526/1990 Sb. o cenách, obvyklou cenou pro účely tohoto zákona se rozumí cena shodného nebo z hlediska užití porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží, volně sjednaná mezi prodávajícími a kupujícími, kteří jsou na sobě navzájem ekonomicky, kapitálově nebo personálně nezávislí na daném trhu, který není ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže. Nelze-li zjistit cenu obvyklou na trhu, určí se cena pro posouzení, zda nedochází ke zneužití výhodnějšího hospodářského postavení, kalkulačním propočtem ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku. Podle ustanovení § 1 odst. 1, zákon se vztahuje na uplatňování, regulaci a kontrolu cen výrobků, výkonů, prací a služeb (dále jen "zboží") pro tuzemský trh, včetně cen zboží z dovozu a cen zboží určeného pro vývoz.
13. Podle názoru odvolacího soudu nelze výši bezdůvodného obohacení ztotožnit s cenou, kterou žalobce požaduje podle svého ceníku ve vztahu k dalším obchodním partnerům, s tím, že se jedná o cenu obvyklou. Odvolací soud přitom vyšel z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. 32 Cdo 2437/2015, který posuzoval obdobnou kauzu. Z jeho odůvodnění odvolací soud cituje: *Odvolací soud však nepostupoval důsledně v intencích závěrů ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu (a v tomto ohledu se od ní odchýlil) při řešení otázky, zda obvyklá cena poskytnuté služby, a tedy i výše získaného obohacení skutečně odpovídá ceníkové ceně žalobkyně. Ve své rozhodovací praxi, ke jejíž změně neshledává důvod, Nejvyšší soud vychází důsledně z názoru, že peněžitá náhrada za plnění, které není dobře možné vrátit, musí odpovídat hodnotě, za jakou bylo v daném místě a čase a za obdobných podmínek obvykle poskytováno obdobné plnění (obvyklé ceně tohoto plnění) [srov. rozsudek ze dne 15. 6. 1999, sp. zn. 25 Cdo 2578/98, uveřejněný pod číslem 53/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, a dále např. rozsudek ze dne 27. 11. 2002, sp. zn. 29 Odo 805/2001, uveřejněný v časopise Soudní judikatura, sešit č. 12, ročník 2002, pod číslem 235, rozsudek ze dne 19. 3. 2003, sp. zn. 29 Odo 622/2002, uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck (dále jen „Soubor“), pod číslem C 1783, a rozsudek ze dne 29. 1. 2009, sp. zn. 23 Odo 954/2006, uveřejněný v Souboru pod číslem C 7081]. Nejvyšší soud zdůrazňuje, vycházejí ze závěrů R 12/1989, že výše peněžité náhrady se musí odvozovat od prospěchu, jenž byl plněním bezprávního důvodu získán, obohacený je tedy povinen vydat vše (nikoliv více), co sám získal. Při určení výše této náhrady je přitom třeba přihlídnout i k případné vadnosti plnění (k jeho nedostatkům), pokud má za následek snížení skutečného majetkového prospěchu obohaceného (srov. již rozsudek ze dne 7. 9. 2000, sp. zn. 29 Cdo 200/2000, uveřejněný v časopise Obchodní právo, svazek 10, ročník 2000, str. 23, a shodně např. rozsudky ze dne 24. 4. 2008, sp. zn. 26 Odo 1790/2006, a ze dne 15. 8. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1271/2011, a usnesení ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. 28 Cdo 2766/2009). Dovolatelce je třeba přitakat potud, že mechanické (bez dalšího) převzetí ceníkových cen žalobkyně jako ceny obvyklé pro účely vyjádření peněžního ekvivalentu plnění, jež bylo dovolatelce bezesmluvně poskytnuto, ve světle citovaných judikatomních závěrů neobstojí, neboť objem a kvalita služeb, k nimž se použítá ceníková cena pojí, se i podle výsledků dosud provedeného dokazování neshodovaly s objemem a kvalitou služeb, které byly žalované skutečně poskytnuty. .... Služby, které nebyly poskytovány v plném rozsahu či dokonce vůbec, musí být z ocenění vyjmuty. Bylo proto nezbytné posoudit, popřípadě s využitím odborného vyjádření či znaleckého posudku (§ 127 o. s. ř.), zda zvláštní, vyšší úroveň cen odchylující se od základní sazby (a právě v tomto rozsahu) je v daném sektoru běžná a zda z ní tedy lze vůbec hodnověrně vycházet jako z ceny obvyklé. Srovnání s jinými autobusovými nádražími obdobných parametrů, byť v jiných městech, by přitom potřebná data pro takový závěr mohlo poskytnout.*
14. V posuzované věci závěry soudu prvního stupně s ohledem na citované rozhodnutí neobstojí. Soud prvního stupně se námitkou žalovaného, že neužívá řadu služeb, jejichž cena je zahrnuta v požadované částce 118 Kč plus DPH za spoj, vůbec nezabýval s odůvodněním, že jsou bezpředmětné. Rovněž se nevypořádal s námitkou žalovaného, že stanovení různých úhrad pro různé spoje není podloženo prokazatelnými vyššími náklady na dálkové linky, když není jasné, z jakého důvodu je stanovena hranice 100 km, přičemž ujede-li spoj vzdálenost 99 km, hraří jen 51 Kč.

15. Ohledně určení výše bezdůvodného obohacení odkazuje odvolací soud ještě na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2017 ve věci sp. zn. 23 Cdo 5105/2016, které je dle názoru odvolacího soudu použitelné i pro závazky vyplývající z o. z. Z jeho odůvodnění se podává: *Otázka určení výše bezdůvodného obohacení, které záleželo ve výkonech (např. v užívání cizí věci bez právního důvodu či na základě neplatné smlouvy) a nelze je vydat, je v rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu řešena jednotně způsobem podávajícím se např. z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 1999, sp. zn. 25 Cdo 2578/98, uveřejněného pod č. 53 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2000, podle něhož výši bezdůvodného obohacení určí soud podle své úvahy (§ 136 o. s. ř.) peněžitou částkou, která odpovídá částkám vynakládaným obvykle v daném místě a čase na užívání obdobné věci, zpravidla právě formou nájmu, a kterou by nájemce za obvyklých okolností byl povinen plnit podle platné nájemní smlouvy; pokud její výše není předpisem stanovena, určí ji soud podle své úvahy opírající se o finanční ocenění prospěchu, který účastníkovi užíváním věci vznikl. Majetkovým vyjádřením tohoto prospěchu je pak peněžitá částka, která odpovídá částkám vynakládaným obvykle v daném místě a čase na užívání obdobné věci zpravidla právě formou nájmu a kterou by byl nájemce za běžných okolností povinen plnit podle platné nájemní smlouvy; důvodně se tedy tato nábrada poměruje s obvyklou hladinou nájemného. **Aby mohlo jít o částku skutečně „obvyklou“ vzhledem ke srovnávanému stavu, je nepochybné, že při srovnání musí být respektováno jak posuzované místo a období, tak charakter, stav i způsob užívání konkrétní věci** (srov. též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2001, sp. zn. 25 Cdo 399/2001, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 2009, sp. zn. 30 Cdo 1207/2007). Z citovaných závěrů vyplývá, že při stanovení obvyklé ceny je třeba přihlížet ke konkrétním skutečnostem, za nichž žalovaný věc užívá.*
16. Podle názoru odvolacího soudu je v posuzované věci třeba stanovit obvyklou cenu znaleckým posudkem, který k důkazu navrhoval žalobce v nalézacím řízení. Soud prvního stupně však nejprve učiní skutková zjištění ohledně rozsahu služeb, které měl k dispozici v rozhodném období žalovaný, tedy nejen řidič, nýbrž i zákazníci žalovaného. Znalec by měl zejména určit, zda vyšší úroveň cen za dálkové linky, tj. 118 Kč plus DPH za spoj, odchylující se od základní sazby 51 Kč, je v daném sektoru běžná a zda z ní tedy lze hodnověrně vycházet jako z ceny obvyklé. Ohledně některých služeb, poskytovaných cestujícím, např. úschovna zavazadel, parkoviště pro cestující, WC, je třeba posoudit, v jaké výši je zahrnuta do ceny za užívání v případě, že takové služby byly v rozhodném období cestujícím zpoplatněny.
17. Nakonec se odvolací soud zabýval námitkou žalovaného, že prostory autobusových nádraží jsou veřejným prostranstvím ve smyslu ustanovení § 34 zákona o obcích č. 128/2000 Sb., přičemž se jedná o prostor, který je přístupný každému a slouží obecnému užívání, a proto žalobci nevzniká nárok na zpoplatnění tohoto prostranství. Námitka je dle názoru odvolacího soudu zjevně neopodstatněná (vznesená již v nalézacím řízení, již se soud vůbec nezabýval). Podle citovaného paragrafu jsou veřejným prostranstvím všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. Přitom tradičním znakem obecného užívání je, že lze užívat věci (materiální statky) způsobem, který odpovídá jejich účelovému určení. I když je výčet příkladů veřejného prostranství demonstrativní, nelze za ně považovat autobusové nádraží, neboť neslouží předem neomezenému okruhu uživatelů ani obecnému užívání, nýbrž jen cestujícím k odbavení autobusů a zajištění sociálního zázemí (čekárna, informační kancelář, WC, úschova zavazadel apod.) v souvislosti s cestováním.
18. Zjevně neopodstatněná je i námitka žalovaného, že autobusové nádraží je veřejnou účelovou komunikací ve smyslu § 19 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., jejíž užívání je bezplatné. Podle citovaného ustanovení, v mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených tímto zákonem smí každý užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny (dále jen "obecné užívání"), pokud pro zvláštní případy nestanoví tento zákon nebo zvláštní předpis jinak. Z citovaného ustanovení lze dovodit, že obvyklý způsob představuje jen chůzi, jízdu, zastavení a stání, nikoli však autobusové stání a odbavování autobusů.

19. Protože ke zjištění skutkového stavu je třeba provést další, žalobcem navržený důkaz, který nemůže být proveden v odvolacím řízení (§ 213 odst. 3 a 4 o. s. ř.), odvolací soud napadený rozsudek podle ustanovení § 219a odst. 2 o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně podle ustanovení § 221 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

Brno 25. září 2018

JUDr. Jiří Vávra v. r.
předseda senátu